

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no: 58959/12

Canan ULUCUTSOY ve diğerleri / Türkiye

Başkan

Egidijus Kūris,

Hâkimler

Ivana Jelić,

Darian Pavli

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla
22 Eylül 2020 tarihinde komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları
Mahkemesi (İkinci Bölüm),

5 Temmuz 2012 tarihinde yapılan başvuruyu ve davalı Hükümet tarafından
sunulan görüşler ile başvuranlar tarafından cevaben sunulan görüşleri göz
önünde bulundurarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAY VE OLGULAR

1. Başvuran tarafların listesi ekte yer almaktadır.

Başvuranlar, Mahkeme önünde İstanbul Barosuna bağlı Avukat T. Eskikoyuncu tarafından temsil edilmişlerdir.

Türk Hükümeti (“Hükümet”) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

2. Davanın kendine özgü koşulları, taraflarca ifade edildiği şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. Başvuranların yakını Yalçın Ulucutsoy 15 Ekim 2011 tarihinde, konsültasyon amacıyla Erzurum’da özel bir hastaneye gitmiştir. Diğerlerinin yanı sıra, mide ve sindirim bozukluklarından yakınmıştır.

4. Doktorlar, mide adenokarsinomu (mide kanseri) teşhisi koymuşlardır.

5. Kağızman Kaymakamlığında muhasebe ve vezne biriminde memur olarak çalışan Y. Ulucutsoy, İstanbul’da bir hastanede tedavi olmak amacıyla amirinden izin almıştır.

6. İlgili, 7 Aralık 2011 tarihinde, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Onkoloji Bölümüne acilen kabul edilmiştir.

7. Kağızman Savcılığı, aynı tarihte, zimmete para geçirme suçundan ilgili şahıs hakkında soruşturma başlatmıştır.

8. 8 Aralık 2011 tarihinde ilgilinin evinde arama yapılmıştır.

9. Kağızman Sulh Ceza Mahkemesi, 9 Aralık 2011 tarihinde Y.Ulucutsoy hakkında yakalama emri çıkarmıştır.

10. 12 Aralık 2011 tarihinde, kemoterapi tedavisi için Y. Ulucutsoy’un sağ omzuna kateter takılmıştır.

11. Aynı tarihte ilgilinin iş yerinde arama yapılmıştır.

12. Doktorlar, 13 Aralık 2011 tarihinde, çok kilo kaybetmesi sebebiyle tedaviye dayanacak durumda olmayan hastanın kemoterapi tedavisini bir hafta ertelemeye karar vermişlerdir.

13. Yalçın Ulucutsoy, bir hafta dinlendikten sonra, yeniden hastaneye yatırılmıştır. Doktorlar, kan değerlerinin incelenmesi ve diğer kontrollerin yapılmasının ardından, hastanın yemek borusunun durumunun, artık beslenmesine imkân vermeyeceği tespitinde bulunmuşlardır. Hasta 22 Aralık 2011 tarihinde, cerrahi birimine sevk edilmiş ve kendisine yeyunostomi operasyonu yapılmıştır.

14. Cerrahi birimi, 25 Aralık 2011 tarihinde, hastanın taburcu edilmesine ve kemoterapi tedavisi görmesi için onkoloji bölümüne sevk edilmesine karar vermiştir.

15. Y. Ulucutsoy, çıkış işlemleri sırasında, sivil polisler tarafından 9 Aralık 2011 tarihli yakalama emrine dayanılarak yakalanmıştır.

16. İlgili, saat 11.00 sıralarında ambulansa kadar sedye ile taşınmış ve adliye sarayına götürülmüştür.

17. Y. Ulucutsoy, saat 15.30'da İstanbul Sulh Ceza Mahkemesi hâkimi huzuruna çıkarılmıştır.

18. Y. Ulucutsoy'un avukatı, mahkemeye, müvekkilinin kanser hastası olduğunu, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde tedavi gördüğünü, sağlık durumunun daimi olarak tıbbi denetim altında tutulmasını gerektirdiğini ve Kağızman'a sevk edilmesinin hayati risk teşkil ettiğini belirtmiştir. Bu nedenle, ilgilinin tutuklanmamasını talep etmiştir.

19. Hâkim, ilgilinin yakalama emrine konu olan şahıs olduğunu doğruladıktan sonra, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 94. maddesine dayanarak, en kısa zamanda Kağızman Savcılığına götürülmesi için ilgilinin tutuklanmasına karar vermiştir.

20. Y. Ulucutsoy, saat 17.00'ye doğru, ambulansla Metris (İstanbul) Cezaevine götürülmüştür. Metris Cezaevi, memur olması sebebiyle ilgiliyi kabul etmemiş ve Paşakapısı (İstanbul) Cezaevine göndermiştir.

21. Adli makamların onayı alınması üzerine, Y.Ulucutsoy, saat 19.00'a doğru, sevk edildiği bu cezaevine gelmiştir.

22. Paşakapısı Cezaevinde ilgilinin bakımı için gerekli tıbbi teçhizat bulunmadığından, cezaevi yönetimi, ilgiliyi ambulanda bekleterek savcılıktan gelecek talimatları beklemiştir. Savcılık sonunda ilgilinin Haydarpaşa (İstanbul) Hastanesine sevk edilmesine karar vermiştir.

23. Söz konusu hastanede tutuklular için güvenli oda bulunmaması sebebiyle, Y. Ulucutsoy, Kartal (İstanbul) Hastanesine sevk edilmiş ve gece hastaneye kabul edilmiştir.

24. Üsküdar (İstanbul) Savcılığı, 27 Aralık günü ilgilinin Kağızman'da bir cezaevine sevk edilmesine karar vermiştir.

25. Y. Ulucutsoy dört gün sonra, 29 Aralık 2012 tarihinde, yeniden Paşakapısı Cezaevinde bulunan hücrelerine gitmesi için, eşinin refakatinde, Kartal Hastanesinden taburcu edilmiştir.

26. Sağlık durumunun cezaevine kabulünden kısa bir süre sonra kötüleşmesi üzerine, ilgili, Haydarpaşa Hastanesine sevk edilmiştir.

27. Hastayı muayene eden doktor, ameliyat yarasının mikrop kapıldığını gözlemlemiş ve hastanın ameliyat edildiği İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine gönderilmesinin daha uygun olduğu değerlendirmesinde bulunmuştur.

28. Y. Ulucutsoy 29 Aralık 2011 tarihinde, sağlık sorunları sebebiyle salıverilme talebinde bulunmuştur.

29. İlgili, 30 Aralık 2011 tarihinde, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi doktorları tarafından taburcu edilmiş; doktorlar, kontrol amacıyla 2 Ocak 2012 tarihinde kendisini yeniden görmek istediklerini belirtmişlerdir.

30. Aynı gün, Y. Ulucutsoy, Paşakapısı Cezaevi Savcısı tarafından dinlenmiştir. Cezaevi Savcısı, ifade tutanağında, hastalığının görünür biçimde ileri bir evrede olduğunu ve ilgilinin konuşmakta ve kendisine yöneltilen sorulara mantıklı cevap vermekle güçlük çektiğini belirtmiştir.

31. Paşakapısı Cezaevi Savcısı, söz konusu tutanağı aynı gün Kağızman Savcılığına göndermiştir. Kağızman Cumhuriyet Savcısı, bir devlet hastanesinden sağlık kurulu raporu istemiştir.

32. Kartal Devlet Hastanesi Sağlık Kurulu 3 Ocak 2012 tarihinde Y. Ulucutsoy'u muayene etmiş ve aynı tarihte raporunu sunmuştur. Doktorlar, tutukluluk halinin devamının veya başka bir şehre nakledilmesinin, ilgilinin sağlık durumu açısından uygun olmadığı kanaatine varmışlardır. İlgilinin ancak altı ay daha yaşayabileceği değerlendirilmesinde bulunmuşlardır.

33. Hasta, muayene edilmesinin ardından yeniden hücrelerine getirilmiştir.

34. Y. Ulucutsoy 6 Ocak 2012 tarihinde, 3 Ocak 2012 tarihli rapora ve 30 Aralık 2011 tarihli ifade tutanağına dayanarak, yeniden salıverilme talebinde bulunmuştur.

35. Aynı gün, sağlık durumu daha da kötüleşmiştir. Y. Ulucutsoy, acil olarak götürüldüğü Haydarpaşa Hastanesinde, saat 14.00 sularında hayatını kaybetmiştir.

36. 7 Ocak 2012 tarihinde yapılan otopsi sonrasında, ölüm nedeninin kanser olduğu belirtilmiştir.

37. İstanbul Sulh Ceza Mahkemesi, 11 Ocak 2012 tarihinde, salıverilme talebini inceledikten sonra, davacının öldüğü gerekçesiyle talebi reddetmiştir. Mahkeme, söz konusu talebi 10 Ocak 2012 tarihinde aldığını belirtmiştir.

38. Y. Ulucutsoy'un hayatını kaybetmesinin ardından, re'sen ceza soruşturması açılmıştır.

39. Cumhuriyet Savcısı 13 Nisan 2012 tarihinde, ölümün kansere bağlı komplikasyonlar neticesinde meydana geldiği gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir.

40. Başvuranlar, bu karara itiraz etmemişlerdir.

41. Başvuranlar, 26 Temmuz 2013 tarihinde, İstanbul İdare Mahkemesi önünde tam yargı davası açmışlardır.

42. Y. Ulucutsoy'un ilerlemiş kanser hastalığına rağmen cezaevinde tutulduğunu belirterek, böyle bir durumda cezaevinde tutulmanın uygunsuz olduğundan ve bu nedenle, Adalet Bakanlığının kusur sorumluluğu bulunduğundan yakınmışlardır. Yakınlarını kaybetmeleri nedeniyle maruz kaldıklarını düşündükleri manevi zararın tazmini için 60.000 Türk lirası (TRY) talep etmişlerdir.

43. İstanbul İdare Mahkemesi 31 Mayıs 2016 tarihinde tamamen ilgililerin lehinde karar vermiştir. Ağır bir hastalığa yakalanan Y. Ulucutsoy'un sağlık durumunun cezaevi koşullarıyla tamamen uygunsuz olduğunun, idarenin yavaşlığının bürokratik nedenlerle açıklandığının, sanığın uygun tedavilerden yararlanmak için serbest bırakılması ve ailesinin yanında olması gerektiğinin ve bu koşullarda, İdarenin tamamıyla sorumluluğu bulunduğu altına çizmiştir. Bu nedenle, İdareyi, başvuranlara, talep ettikleri meblağın tamamını, 60.000 Türk Lirasını (TRY) yasal oranda gecikme faizleri ile birlikte ödemeye mahkûm etmiştir.

44. Dava halen Danıştay önünde derdesttir.

ŞİKÂyetler

45. Başvuranlar, Sözleşme'nin 3. maddesine dayanarak, yakınlarının sağlık durumuna rağmen tutuklu kaldığından yakınmaktadırlar.

46. Başvuranlar, Y. Ulucutsoy'un tutuklanmasının Sözleşme'nin 5. maddesine aykırı olduğu kanısındadırlar. Başvuranlar, Sulh Ceza Mahkemesini, kaçma ya da delilleri yok etme riski bulunmayan sanığın sağlık durumunu hiçbir şekilde göz önünde bulundurmamakla ve yalnızca ilgilinin kimliğini kontrol etmekle yetinerek tutuklanmasına karar vermekle suçlamaktadırlar. Öte yandan, makamların, yakınlarının serbest bırakılma talebi ile ilgili olarak karar vermek için harcadıkları zamanı da eleştirmektedirler.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

47. Başvuranlar, davanın koşullarının Sözleşme’nin 3. maddesini ihlal ettiğini ileri sürmektedirler.

48. Hükümet, Mahkemenin dikkatini, başvuruların, İstanbul İdare Mahkemesi önündeki davayı kazandıkları ve davanın halen Danıştay önünde derdest olduğu hususlarına çekmektedir. Her halükarda, başvuruların, 23 Eylül 2012 tarihinden bu yana mümkün olduğu üzere, Anayasa Mahkemesi önünde bireysel başvuruda bulunmuş olmaları gerektiği ve dolayısıyla başvurunun vaktinden önce yapıldığı kanaatindedir.

49. Mahkeme öncelikle, ihmalkârlık suçlamalarının yetkililere yöneltildiği davanın koşullarını dikkate alarak, başvuruların idare mahkemelerinde tam yargı davası açarak uygun bir iç hukuk yolunu tercih ettikleri kanısındadır (*Gülay Çetin/Türkiye*, no. 44084/10, §§ 91-92, 5 Mart 2013). İstanbul İdare Mahkemesi bu yargılamanın sonunda, ihtilaf konusu olayda İdarenin sorumluluğunu açıkça kabul etmiştir (yukarıda 43. paragraf). Y. Ulucutsoy’un tutukluluk halinin devamının cezaevi hayatıyla bağdaşmadığını açıkça belirtmiştir.

50. Mahkeme ayrıca, İdarenin kusur sorumluluğunu kabul ettikten sonra, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin, başvurulara maruz kaldıkları zarar nedeniyle tazminat ödenmesine hükmettiğini gözlemlemektedir. Ödenmesine hükmedilen meblağ, yasal gecikme faiziyle birlikte, talep edilen miktarın tamamına karşılık gelmekteydi.

51. Mahkeme son olarak, bu yargılamanın Danıştay önünde derdest olduğunu ve başvuruların, 23 Eylül 2012 tarihinden itibaren, bilhassa Sözleşme hükümlerinin ihlali iddialarını inceleme yetkisine sahip olan Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilecek durumda

olduklarını tespit etmektedir (*Uzun/Türkiye* (k.k.), no. 10755/13, §§ 52 ve 62-64, 30 Nisan 2013).

52. Bu koşullar altında Mahkeme, başvuruları, ulusal düzeyde başlatılan yargılamanın sonucunu beklemekten re'sen muaf tutmaya yol açabilecek somut bir takım unsurlar bulunmadığını gözlemlemektedir.

53. Başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

II. SÖZLEŞME'NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

54. Başvuranlar, davanın koşullarının aynı zamanda Sözleşme'nin 5. maddesini de ihlal ettiğini ileri sürmektedirler.

55. Hükümet, Sözleşme'nin 34. maddesi anlamında başvuruların mağdur sıfatı bulunmadığı kanısındadır. Başvuranların, yakınlarının maruz kaldığı tutukluluk nedeniyle doğrudan zarar görmemiş olduklarını ileri sürmektedir. Hükümet, *Sanles Sanles/İspanya* ((k.k.), no. 48335/99, AİHM 2000-XI) kararına atıfta bulunarak, bu bağlamda, Sözleşme'nin 5. maddesi ile güvence altına alınan hakların devredilemeyen haklar kategorisine girdiğini iddia etmektedir.

56. Mahkeme, başvuranın yargılama sırasında hayatını kaybettiği davalar ile başvurunun, mağdurun vefatı sonrasında varisler tarafından yapıldığı davaları birbirinden ayırmak gerektiğini hatırlatmaktadır (bk. diğer kararlar arasında, *Fairfield ve diğerleri/Birleşik Krallık* (k.k.), no. 24790/04, AİHM 2005-VI, *Biç ve diğerleri/Türkiye*, no. 55955/00, § 20, 2 Şubat 2006 ve *Micallef/Malta* [BD], no. 17056/06, § 47, AİHM 2009).

57. Sözleşme'den doğan haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle mağdur olduğunu ileri süren kişi Mahkemeye bizzat başvurduğu takdirde, Sözleşme'nin 34. maddesi gereğince bireysel başvuru hakkını kullanmak ve

dolayısıyla Mahkemenin yargı yetkisini etkinleştirmek üzere kişisel ve bilinçli bir tercih yapar.

58. Somut olayda olduğu üzere, Sözleşme bakımından mağdur olduğu kabul edilebilecek bir kişinin varislerinin, bu kişinin vefatı sonrasında Mahkemeye başvuruda bulunmaları halinde Sözleşme'nin 5. maddesi açısından durum böyle değildir (*Ergezen/Türkiye*, no. 73359/10, §§ 2829, 8 Nisan 2014).

59. Bu durumda, Sözleşme'nin 5. maddesi kapsamındaki şikâyetler, mevcut başvuru yapılmadan önce hayatını kaybeden Y. Ulucutsoy ile yakında ilgili olup dolayısıyla varislerine devredilemezdir. Bu nedenle, başvuranlar, Mahkeme önünde *dava açma ehliyetine (locus standi)* sahip değildir.

60. Başvurunun bu kısmı, Sözleşme hükümleriyle *kişi yönünden (ratione personae)* bağdaşmaz olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilerek, 15 Ekim 2020 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Egidijus Kūris
Başkan

ULUCUTSOY VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

EK

No.	Ad Soyad	Doğum Tarihi	Uyruk	İkamet Yeri
1.	Canan ULUCUTSOY	1970	Türk	Kars
2.	Gülçin BUDAK	1998	Türk	Kars
3.	Denizhan ULUCUTSOY	1994	Türk	Kars
4.	Doğukan ULUCUTSOY	1999	Türk	Kars
5.	Tuğçe ULUCUTSOY	1992	Türk	Kars